

การประกอบสร้างอำนาจและปฏิบัติการทางวาทกรรมของกลุ่มสาววาย
ในการสนับสนุนศิลปินชาย x ชาย บนแพลตฟอร์มเอ็กซ์
Power construction and discursive practice of Yaoi fan
in boy love dramatic actors supporting on platform X

นันหนัช อุทรวงค์ (Nanthanat Audtawong)^{1,*}
พิษณุ อภิสมาจารย์โยธิน (Phitsanu Aphisamacharayotin)²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการประกอบสร้างอำนาจในกลุ่มสาววาย ที่มีต่อศิลปินชาย x ชายบนแพลตฟอร์มเอ็กซ์ผ่านการวิเคราะห์วาทกรรมและปฏิบัติการทางวาทกรรม การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาผ่านแพลตฟอร์มเอ็กซ์ เนื้อหาที่นำมาใช้เป็นตัวบท ข้อความ รูปภาพ วิดีโอ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบสร้างอำนาจในกลุ่มสาววาย โดยเก็บข้อมูลผ่านแฮชแท็ก (#Hashtag) ได้แก่ #bbillkin #Buildjakapan และ #bbrightvc โดยผลการวิจัยพบว่า วาทกรรมและปฏิบัติการทางวาทกรรมของกลุ่มสาววายสามารถประกอบสร้างอำนาจขึ้นมาได้ ผ่านการผลิตวาทกรรมและมีปฏิบัติการทางวาทกรรม คือ การไลก์ การรีโพสต์ การตอบกลับ และการอ้างอิง ทำให้เกิดการบริโภคความหมายของตัวบท

¹คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก 65000
E-mail: nathanata64@nu.ac.th

²คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก 65000
E-mail: Phitsanua@nu.ac.th

¹Faculty of Social Sciences, Naresuan University, Phitsanulok, 65000, Thailand

²Faculty of Social Sciences, Naresuan University, Phitsanulok, 65000, Thailand

*Corresponding author, E-mail: nathanata64@nu.ac.th

(Received : January 7, 2025; Revised : October 9, 2025; Accepted : December 3, 2025)

และเผยแพร่ตัวบทออกไป เปรียบเสมือนการตอกย้ำและผลิตซ้ำตัวบทดังกล่าว เพื่อสร้างอำนาจให้กับวาทกรรมและผู้ผลิตวาทกรรมนั้น ๆ ออกมา เมื่อมีปฏิบัติการกับ ตัวบทมากเท่าใดก็ยิ่งทำให้วาทกรรมนั้นมีอำนาจมากขึ้น ไม่ว่าจะเห็นด้วยหรือไม่เห็น ด้วยก็ตาม

คำสำคัญ : วาทกรรม, ปฏิบัติการทางวาทกรรม, สาววาย, แพลตฟอร์มเอ็กซ์

Abstract

This research aims to study the patterns of power construction of Yaoi fans in Boy Love dramas on the X platform through discourse analysis and discourse practice. This qualitative research studies the X platform content, including text, images, and videos related to power construction within Yaoi fans. Data are collected via hashtags such as #bbillkin, #Buildjakapan, and #bbrightvc. The research findings indicate that the discourse and discourse practices of the Yaoi fans can construct power through the production of discourse and engagement in discourse practices such as liking, reposting, commenting, and referencing. This consumption and dissemination of discourse reinforce the power dynamics by reproducing the discourse to empower the discourse and its producers. The more engagement there is with the discourse, the more power it holds, whether there is agreement or disagreement.

Keywords : Discourse, Discursive Practice, Yaoi Fans, Platform X

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สื่อแนววาย (Y) เป็นสื่อที่ใช้เรียกการนำเสนอความสัมพันธ์และความรัก ระหว่างผู้ชายกับผู้ชาย โดยคำว่า วาย (Y) ที่มาคำนี้มาจากภาษาญี่ปุ่น คือ คำว่า “**やおい**” (Yaoi: ยาโออิ) แต่เดิมสื่อแนววายจะเป็นพื้นที่เฉพาะกลุ่มคน และเป็นสื่อที่ถูกจัดประเภทว่าเป็นสื่อลามกอนาจาร การเข้าถึงสื่อหรือการรับชม ต้องทำแบบลับ ๆ ไม่สามารถนำเสนอสินค้าบนแผงหน้าร้านและส่วนใหญ่จะเป็น

หนังสือการ์ตูนหรือเป็นอนิเมะญี่ปุ่น แต่ปัจจุบันสื่อแนววายที่ได้รับความนิยมเป็นที่ ยอมรับมากขึ้นและมีออกมาหลากหลายรูปแบบ เช่น การ์ตูน นิยาย ภาพยนตร์ ซีรีส์ และละครโทรทัศน์ เป็นต้น (เขมภัทร ทฤษฎิกุล, 2564, ออนไลน์) โดยส่วนใหญ่ ถูกนำเสนอผ่านซีรีส์หรือภาพยนตร์ ในประเทศไทยมีการเพิ่มขึ้นของซีรีส์มากขึ้น เรื่อย ๆ จากข้อมูลเมื่อปี พ.ศ. 2564 ภายใน 2 ปี มีการเผยแพร่ซีรีส์วายไปมากถึง 100 เรื่องและแค่เดือนพฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2565 สื่อสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวกับซีรีส์วายถูกเผยแพร่ มากกว่า 17 เรื่อง ในเดือนเดียว (ธีระเดช พรหมมะ, 2565, น. 1-2) รวมไปถึงยอด ผู้เข้าชมซีรีส์ที่บ่งบอกถึงความสำเร็จของซีรีส์วาย เช่น ซีรีส์เรื่อง Sotus The Series ที่ว่ากันว่าร้ายกับนายปีหนึ่ง มียอดผู้เข้าชมมากกว่า 125 ล้านวิว ซีรีส์เรื่อง Love By Series มียอดผู้เข้าชมมากกว่า 140 ล้านวิว และซีรีส์เรื่อง 2gether The Series มียอดวิวมากถึง 160 ล้านวิว (ก้องกังวาล, 2563, ออนไลน์) และกล่าวได้ว่าสื่อวาย ทำรายได้เฉพาะภายในประเทศเกิน 1,000 ล้านบาท (สันติชัย อาภรณ์ศรี, 2565, ออนไลน์) การประสบความสำเร็จของสื่อวายได้สร้างฐานแฟนคลับจำนวนมาก โดยพบว่าแฟนคลับที่สนับสนุนสื่อวานั้นส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงถึง 90% (ทัศนาศ พุทธ ประสาท, 2567, ออนไลน์) ทำให้เกิดการเรียกแทนแฟนคลับที่สนับสนุนสื่อวายว่า “สาววาย”

ซึ่งพฤติกรรมการรับชมซีรีส์ของสาววายมักจะไม่ใช่การชมเพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงการมีส่วนร่วมกับการรับชมไม่ว่าจะเป็นการพูดถึงในโซเชียลมีเดีย ณ เวลานั้น (ดัมเบิลยูพี, 2563, ออนไลน์) โดยเฉพาะแพลตฟอร์มเอ็กซ์ หรือชื่อเดิม คือ ทวิตเตอร์ พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ให้กับสาววายในการพูดถึงศิลปินที่ตัวเองชื่นชอบและชื่นชมผ่าน การใช้ #Hashtag เช่น #คั่นกู ที่ติดอันดับ 1 ตลอดการออนแอร์ซีรีส์และ #คั่นกู ตอนจบ มียอดการโพสต์ถึง 4.8 ล้านโพสต์ (ไทยรัฐ, 2563, ออนไลน์) ปรัชญาการณ ของซีรีส์ทำให้ดารานักร้องที่เป็นตัวพระและตัวนายมีกลุ่มแฟนคลับเพิ่มมากขึ้น รวมไปถึงการสนับสนุน แฟนคลับก็มักจะมีความสุขความภาคภูมิใจที่ได้สนับสนุน ให้กับศิลปินและศิลปินก็ได้มาซึ่งชื่อเสียงที่เป็นงานของพวกเขา (เพิ่มพร ณ นคร และณัฐวิวัฒน์ ธนพรณสิน, 2565, น. 360-361)

กิจกรรมที่กลุ่มแฟนคลับได้จัดขึ้นมาเป็น “ของขวัญ” ให้กับศิลปิน โดยแฟนคลับจะได้ประโยชน์ตอบแทนเป็นสถานะทางสังคมหรือการได้รับการยอมรับ ดังนั้นแฟนคลับจึงเป็นปัจจัยหลักให้กับศิลปินส่งผลให้สาววายที่เป็นกลุ่มแฟนคลับ มีอำนาจ ไม่ได้มีบทบาทแค่เพียงผู้บริโภคและผู้ชมเพียงเท่านั้นแต่ยังเป็นผู้สร้างเนื้อหา โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของแฟนคลับเป็นการบอกโดยนัยว่า “วัฒนธรรม

ประชานิยมแบบไหนที่เขาต้องการบริโภคและรับชม” โดยเฉพาะกลุ่มแฟนคลับที่มีลักษณะเป็นชุมชนแบบสาธารณะทำให้มีอำนาจในการสื่อสารและมีบทบาทในการต่อรองกับวัฒนธรรมสื่อ เป็นชุมชนที่มีการตีความหมาย วิพากษ์วิจารณ์ ต่อบรรยายความหมายผ่านตัวบท (Text) ทำให้แฟนคลับเป็นทั้งตลาดและผู้บริโภค ในเวลาเดียวกันการรวมกลุ่มของแฟนคลับทำให้เกิดอำนาจในแง่ของการมองเห็นและการมีตัวตนของผู้รับสารเพิ่มขึ้น (กาญจนา แก้วเทพ, 2555 อ้างถึงใน พัน ฉัตรไชยยันต์, 2563, น. 40-46) ซึ่งจะเห็นได้ว่าเครือข่ายของโลกอินเทอร์เน็ตเป็นพื้นที่สำคัญที่ใช้ในการสนับสนุนศิลปินของสาววายและเป็นพื้นที่ในการพูดคุยกันระหว่างสาววายกับสาววายและสาววายกับศิลปินเอง

โดยปฏิบัติการดังกล่าวในการสนับสนุนศิลปินได้กระทำผ่านแพลตฟอร์มเอ็กซ์ที่เข้ามาเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่เสมือนชุมชนในการสื่อสารแบบสาธารณะ แพลตฟอร์มเอ็กซ์หรือทวิตเตอร์ (Twitter) มียอดผู้ใช้ในประเทศไทยยังเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ข้อมูลเมื่อเดือนตุลาคม 2564 มีผู้ใช้งานแพลตฟอร์มเอ็กซ์อยู่ที่ 11.25 ล้านคน จำนวนเพิ่มขึ้นเกือบ 4 ล้านคน เมื่อเปรียบเทียบกับเดือนมกราคม 2564 มีผู้ใช้งาน 7.35 ล้านราย ซึ่งประเทศไทยติดอันดับผู้ใช้แพลตฟอร์มเอ็กซ์สูงสุดอันดับ 10 ของโลก (ภูมิทัศน์สื่อไทย, 2564, ออนไลน์) แพลตฟอร์มเอ็กซ์จึงเป็นช่องทางใหม่ที่ใช้สนับสนุนศิลปิน ซึ่งผู้ใช้สามารถพิมพ์ข้อความและสามารถกล่าวถึงบุคคลอื่นที่มีบัญชีผู้ใช้ได้ นอกจากนี้ยังสามารถส่งข้อความต่อได้ด้วยวิธีการรีโพสต์ (Repost) และการถูกใจให้กับโพสต์ที่ชื่นชอบ แพลตฟอร์มเอ็กซ์ก็เปรียบเสมือนกับการสื่อสารระหว่างบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลหลาย ๆ บุคคลในครั้งเดียว โดยการโพสต์ข้อความที่เป็นสาธารณะเป้าหมายของแพลตฟอร์ม คือ Social Media ที่สะท้อนสิ่งที่เกิดขึ้นบนโลกความจริงให้มาอยู่บนโลกอินเทอร์เน็ตตามแนวคิดที่ว่า “What’s happening” ที่ทำให้เรื่องราวหรือประเด็นต่าง ๆ บนแพลตฟอร์มเอ็กซ์ เป็นประเด็นที่มาจากโลกความจริงที่เรียกว่า Trend ว่าผู้คนกำลังพูดถึงเรื่องอะไร ณ เวลานั้นและเป็นที่รวบรวม แบ่งแยกข้อมูลต่าง ๆ ผ่านแฮชแท็ก (Hashtag) (Rainmaker, 2018 อ้างถึงใน ปกสันนัท ชมจันทิก, 2561, น. 31-33) แพลตฟอร์มเอ็กซ์จึงเป็นเครื่องมือสื่อสารสำคัญสำหรับสาววายมีบทบาทหน้าที่ในฐานะ “พื้นที่อิสระ” ในการสื่อสารความเป็นนิรนามไม่จำเป็นต้องเปิดเผยตัวตนที่แท้จริงและสามารถแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวกับเรื่องราวที่ตัวเองชื่นชอบและสนใจมากกว่าพื้นที่ในชีวิตจริง แพลตฟอร์มเอ็กซ์จึงเป็น “พื้นที่ทางเลือก” ในการสนับสนุนและพูดคุยในเรื่องเดียวกันโดยทิ้งตัวตน ภาระปัญหา และหน้าที่การงาน (พัน ฉัตรไชยยันต์, 2563, น. 44) หรือเรียกว่า “ไร้ตัวตน” (Anonymous)

หรือ “สภาวะนิรนาม” (Anonymity) คือ การเป็นอิสระในโลกออนไลน์ เราสามารถเป็นบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ตนเองได้หรือการสร้างสรรค์ตัวตนเพื่อปกปิดตัวเราไว้ในโลกออนไลน์ ไม่มีการเปิดเผยสถานภาพที่แท้จริงของตนเองในโลกความจริง จนถึงการบิดเบือนสถานภาพที่แท้จริง การไร้ตัวตนในโลกออนไลน์ได้มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลหรือกลุ่มคนได้และยังเชื่อมโยงกับโลกความจริงในทางใดทางหนึ่งไม่ว่าบุคคลในกลุ่มนั้นไม่ได้มีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันก็ตาม อาทิ ชื่นชอบศิลปินคนเดียวกันหรือมีความถนัดในด้านเดียวกันไม่ว่าจะเป็นในทางศิลปะ ภาพถ่าย เป็นต้น (พรธณวดี ประยงค์, 2559, น. 11-12) ดังนั้นการสนับสนุนให้กับศิลปิน รวมถึงการปกป้องเพื่อให้ศิลปินตัวเองพ้นคำกล่าวหาจึงเป็นเรื่องง่าย แฟนคลับมักมองศิลปินในเชิงบวกและมองเป็นบุคคลต้นแบบให้ตัวเองเสมอแม้จะต้องมองข้ามศีลธรรมและมองข้ามบุคคลที่ถูกกระทำจากศิลปิน เพราะความซื่อสัตย์ รักดีต่อตัวศิลปิน เช่น ศิลปินที่โดนโจมตีด้วยข่าวเชิงลบ แฟนคลับที่เป็นสาววายก็จะใช้ช่องของแพลตฟอร์มเอ็กซ์โดยการติดแฮชแท็กที่เกี่ยวข้องกับศิลปิน ให้กำลังใจและปกป้องศิลปินที่ตนเองชื่นชอบ เช่น “คือฉันไม่ไหวแล้วนะไม่รักเขาไม่ชอบเขาก็ไม่ต้องมายุ่งกับเขาลี คิดว่าทำแบบนั้นแล้วจะมีคนไม่ชอบมากขึ้นลี ให้กำลังใจนะ” “เราทุกคนต่างเคยทำพลาดพลาดที่คิดน้อย พลาดที่ขาดการไตร่ตรองอย่าเศร้าไปเลยนะ ฮีบ!!!สู้เข้าไว้ยังงี้ก็ค่อยชัฟพอร์ตและอยู่ข้างคุณเสมอ ยิ้มเยอะๆนะค่ะ” “คนอื่นอาจจะมองว่าศิลปินคนนี้ก็ไม่ใช่คนวิเศษวิโสที่น่าติดตามหรือยกย่องอะไรบวกกับคำครหาที่เกิดขึ้นจากการกระทำของเขาเอง และไง? มันต้องยึดติดกับเรื่องเดิม ๆ อะไรที่มันแย่งมปลั๊กกับอดีตของเขาด้วยเหรอ”

จึงทำให้มีการถกเถียงกันระหว่างคนที่ไม่เห็นด้วยและกลุ่มแฟนคลับ ทำให้เห็นถึงการเปลี่ยนผ่านของระบบปฏิบัติการทางวาทกรรมแบบจากเดิมที่จะสร้างวาทกรรมหนึ่งได้จำเป็นต้องมีความรู้ อำนาจ และทุน เพื่อประกอบสร้างความจริงผ่านพื้นที่ทางสังคมและได้มีบทบาทในการสร้างจัดระเบียบและควบคุมที่แนบเนียนไปกับชีวิตประจำวัน ถูกถ่ายทอดผ่านการสื่อสารระหว่างบุคคลหรือสถาบันทางสังคม (Foucault 1972 อ้างถึงใน รัชพล แยมกลีบ, 2562, น. 7) แต่ปัจจุบันปฏิบัติการทางวาทกรรมถูกประกอบสร้างได้โดยง่ายมากกว่านั้น ไม่จำเป็นต้องเปิดเผยตัวตน ไม่จำเป็นต้องมีความรู้ ทุนทางสังคมหรือสถาบันแบบใด ๆ ก็สามารถประกอบสร้างความจริงได้โดยผ่านการโพสต์ การกดถูกใจ แสดงความคิดเห็น การกล่าวอ้างหรือการใช้แฮชแท็กร่วมด้วยซึ่งกระทำผ่านการ “ไร้ตัวตน” โลกออนไลน์ รวมไปถึงการเปลี่ยนผ่านของการสนับสนุนศิลปินชายXชายที่แต่เดิมการสนับสนุนจะเป็นการซื้อ

ของเพื่อสนับสนุนศิลปินหรือเป็นการปันวิผลงานของศิลปินที่ตนเองชื่นชอบ เป็นต้น แต่การเข้ามาของช่องทางใหม่ในการสนับสนุนซึ่งผ่านแพลตฟอร์มเอ็กซ์ ทลอตจน การใช้แพลตฟอร์มดังกล่าวในการปกป้องศิลปินให้พ้นจากคำกล่าวหาและให้กำลังใจศิลปิน

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการประกอบสร้างอำนาจและปฏิบัติการทางวาทกรรมของกลุ่มสาววายในการสนับสนุนศิลปินชายxชายบนแพลตฟอร์มเอ็กซ์ ทลอตจนโพสต์ แสดงความคิดเห็น การอ้างอิงและการกดถูกใจได้สร้างอำนาจของวาทกรรมอย่างไรให้กับตัวข้อความโดยจะศึกษาผ่านแฮชแท็ก (Hashtag) บนแพลตฟอร์มเอ็กซ์ เนื่องจากกระบวนการที่เกิดขึ้นในแพลตฟอร์มเอ็กซ์ ที่เป็นแพลตฟอร์มไร้ตัวตนแต่ยังมีผลกระทบต่อศิลปินและสังคมเป็นอย่างมากไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนหรือปกป้องศิลปิน ผู้วิจัยจึงเลือกจัดทำเรื่องดังกล่าวขึ้นมา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบการประกอบสร้างอำนาจในกลุ่มสาววายที่มีต่อศิลปินชายxชาย บนแพลตฟอร์มเอ็กซ์ ผ่านการวิเคราะห์วาทกรรมและปฏิบัติการทางวาทกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ระยะเวลา 6 เดือน ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2566 ถึงเดือนพฤษภาคม 2567 เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือวิจัยแบบบันทึกเป็นการเก็บข้อมูลจากแพลตฟอร์มเอ็กซ์แล้วจึงนำไปวิเคราะห์โดยประยุกต์แนวคิดทฤษฎีวาทกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ของแฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995 อ้างถึงใน สมชาย ศรีสันต์, 2561, น. 138-151) มิติด้านตัวบท (Text) คือ ภาษาพูด ภาษาเขียน อวัจนภาษา วัจนภาษา ที่ถูกผลิตขึ้นมาและเป็นภาพตัวแทนในกระบวนการสร้างและผลิตความหมายให้กับเหตุการณ์ในสังคม มิติวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม (Discourse Practice) คือ กระบวนการตีความหมายที่ทำงานร่วมกับมิติด้านตัวบทที่ถูกผลิตออกมา มิติปฏิบัติการทางสังคม (Social Practice) เป็นระเบียบทางสังคมบางอย่างคอยกำกับอยู่เสมอที่ส่งผลต่อการตีความหมายการผลิตตัวบท

โดยแบ่งประเด็นที่จะทำการเก็บข้อมูลรวมถึงลักษณะของข้อมูลตามกรอบแนวคิด ได้แก่ วาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประกอบสร้างอำนาจในกลุ่มสาววาย และปฏิบัติการทางวาทกรรมในกลุ่มสาววาย โดยเก็บข้อมูลผ่าน #hashtag ได้แก่ #bbillkin #Buildjakapan #bbringhtvc โดยมีประเด็นการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. วาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประกอบสร้างอำนาจในกลุ่มสาววาย โดยมีลักษณะของข้อมูลจะเป็นการสร้างวาทกรรมผ่านตัวบทบนแพลตฟอร์มเอ็กซ์ ทั้งแบบข้อความ รูปภาพ หรือคลิปวิดีโอต่าง ๆ ผ่าน #hashtag ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบสร้างอำนาจในกลุ่มสาววาย โดยมีการวิเคราะห์วาทกรรมอย่างละเอียด เพื่อทำความเข้าใจความหมายของตัวบท ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทกับผู้สร้าง และบริบทของวาทกรรม รวมถึงการเชื่อมโยงกับประเด็นศิลปินชายรักชายและสาววาย เพื่อให้เห็นเหตุผลและความเกี่ยวเนื่องว่าทำไมประเด็นนี้จึงเหมาะสมเป็นกรณีศึกษา

2. ปฏิบัติการทางวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประกอบสร้างอำนาจในกลุ่มสาววาย โดยปฏิบัติการทางวาทกรรมที่แสดงต่อตัวบท บนแพลตฟอร์มเอ็กซ์จะแสดงผ่านการไลก์ การรีโพสต์ การตอบกลับและการอ้างอิง เพื่อการแสดงออกต่อวาทกรรมที่มีการโพสต์ออกมา การไลก์และการรีโพสต์มักจะแสดงออกถึงการเห็นด้วยกับตัววาทกรรม การตอบกลับและการอ้างอิงมักมีรูปแบบเป็นการแสดงความคิดเห็น และแสดงทัศนคติต่อวาทกรรมนั้น ๆ โดยการวิเคราะห์เน้นการเข้าใจตัวบท (Text) ความหมายของวาทกรรม (Discourse) และผู้สร้างวาทกรรม (Discourse Producer) รวมถึงการพิจารณาความเกี่ยวเนื่องกับประเด็นศิลปินชายรักชายและสาววาย เพื่อให้บทความมีเหตุผลที่ชัดเจนในการเลือกกรณีศึกษาและสามารถเชื่อมโยงผลการวิเคราะห์กับบริบทสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มเป้าหมาย

#bbillkin มีจำนวนโพสต์มากกว่า 61,700 โพสต์ #Buildjakapan มีจำนวนโพสต์มากกว่า 405,100 โพสต์ และ #bbringhtvc มีจำนวนโพสต์มากถึง 166,100 โพสต์ และนำมาแยกข้อมูลตามกรอบแนวคิด ได้แก่ วาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประกอบสร้างอำนาจในกลุ่มสาววายและปฏิบัติการทางวาทกรรมในกลุ่มสาววาย

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยวิเคราะห์วาทกรรมและปฏิบัติการทางวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประกอบสร้างอำนาจ ในกลุ่มสาววายที่ปรากฏอยู่บนแพลตฟอร์มเอ็กซ์และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยเทคนิคสามเส้า (Data Triangulation) คือ การเปรียบเทียบและตรวจสอบ

ความถูกต้องของข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้จากหลาย ๆ ชุดที่คล้ายกันมาเปรียบเทียบ และตรวจสอบข้อมูล เพื่อยืนยันความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาการประกอบสร้างอำนาจและปฏิบัติการทางวาทกรรมของกลุ่มสาววายในการสนับสนุนศิลปินชาย×ชาย บนแพลตฟอร์มเอ็กซ์ ค้นพบว่า วาทกรรมและปฏิบัติการทางวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประกอบสร้างอำนาจในกลุ่มสาววายได้สร้างวาทกรรมผ่านตัวบทและมีปฏิบัติการทางวาทกรรมที่เป็น การประกอบสร้างอำนาจในรูปแบบต่าง ๆ ในฐานะการนำเสนอความคิด ความเชื่อ และอุดมการณ์

จากการวิเคราะห์ “วาทกรรม” พบว่า ตัวบทที่ปรากฏในแพลตฟอร์มเอ็กซ์ ประกอบด้วยข้อความ รูปภาพ และวิดีโอที่ถูกสร้างขึ้นโดยกลุ่มสาววาย เพื่อสื่อสารความสัมพันธ์ระหว่างศิลปินชาย×ชายในลักษณะโรแมนติกหรือมีความผูกพันเชิงอารมณ์ ซึ่งสะท้อนถึงความเชื่อและอุดมการณ์ของกลุ่มสาววายเกี่ยวกับความรัก ความเท่าเทียมและการยอมรับความหลากหลายทางเพศ ตัวบทเหล่านี้ถูกผลิตซ้ำโดยแฟนคลับผ่านการใช้ภาษาที่มียัยของความชื่นชม ความผูกพัน และความภักดีต่อศิลปิน ตลอดจนการสร้างสัญลักษณ์ทางภาพ เช่น การใช้ภาพคู่ การตัดต่อวิดีโอ หรือการใส่คำบรรยายที่เน้นความสัมพันธ์เชิงอารมณ์ของศิลปินเพื่อให้เกิดการตีความร่วมกันในหมู่แฟนคลับ โดยตัวอย่างการวิเคราะห์วาทกรรม เช่น ข้อความที่แฟนคลับโพสต์ว่า “เห็นคู่เขานี้แล้วหัวใจพองโตทุกครั้ง” เป็นการสะท้อนความเชื่อและอุดมการณ์เรื่องความรักแบบชาย×ชาย พร้อมทั้งสร้างความรู้สึกชื่นชมและผูกพันในหมู่แฟนคลับ นอกจากนี้ยังมีการใช้ภาพตัดต่อหรือคลิปวิดีโอที่แสดงช่วงเวลาสนุกสนานของศิลปินชาย×ชาย พร้อมใส่คำบรรยายเชิงโรแมนติก เป็นการสร้างสัญลักษณ์ทางภาพที่ตอกย้ำความสัมพันธ์เชิงอารมณ์และยืนยันคุณค่าของศิลปินในมุมมองสาววาย และพบข้อความ เช่น “พวกเราอยู่ข้างคุณเสมอ ไม่ว่าผลลัพธ์จะเป็นอย่างไร” แสดงให้เห็นวาทกรรมเชิงสนับสนุนและภักดีต่อศิลปิน พร้อมทั้งสนับสนุนบทบาทของแฟนคลับในการเป็นตัวแทนสร้างความชอบธรรมให้กับความสัมพันธ์ชาย×ชาย เป็นต้น

บริบทของวาทกรรมดังกล่าวอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมของสื่อออนไลน์ที่เปิดโอกาสให้ผู้ใช้อิสระในการผลิตและเผยแพร่เนื้อหาทำให้กลุ่มสาววายสามารถแสดงออกทางความคิดเห็นและความเชื่อได้อย่างกว้างขวาง วาทกรรมจึงไม่เพียงเป็น

การแสดงผลของความเห็นชอบศิลปินเท่านั้น แต่ยังเป็นพื้นที่ต่อรองเชิงอำนาจระหว่างกลุ่มแฟนคลับกับสังคม โดยมีผู้ผลิตวาทกรรมหลักคือกลุ่มสาววายในฐานะผู้บริโภควัฒนธรรมสื่อ ซึ่งทำหน้าที่ทั้งสร้าง สื่อสาร และขยายความหมายของตัวบทไปยังสังคมวงกว้าง จนเกิดการยอมรับและให้ความชอบธรรมกับความสัมพันธ์แบบชาย×ชาย ในสื่อบันเทิง ตัวอย่างการวิเคราะห์ปฏิบัติการทางวาทกรรม เช่น การกดไลก์และรีโพสต์ข้อความที่สนับสนุนศิลปินชาย×ชาย เป็นการตอกย้ำวาทกรรมเชิงบวกและเพิ่มอำนาจให้กับข้อความนั้น ๆ นอกจากนี้ การตอบกลับเช่น “เราก็กินด้วยเลยคะ คุณน่ารักมาก” เป็นการขยายวงความเห็นและสร้างการผลิตซ้ำของวาทกรรมในหมู่แฟนคลับและมีการอ้างอิงข้อความหรือคลิปวิดีโอในโพสต์อื่น ๆ เป็นการเชื่อมโยงตัวบทเข้ากับบริบทที่กว้างขึ้นทำให้วาทกรรมแพร่กระจายและได้รับความสนใจจากผู้ใช้อื่น ๆ เป็นต้น

สำหรับวาทกรรมที่พบสามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มหลัก ได้แก่

1. วาทกรรมการสนับสนุนเชิงบวก ที่แสดงถึงความชื่นชมและรักดีต่อศิลปิน เช่น การยกย่องศิลปินว่าเป็นแบบอย่างของความพยายาม ความสามารถ และการทำงานหนัก ซึ่งสะท้อนถึงคุณค่าความเป็นมืออาชีพและการยอมรับในความสามารถโดยไม่จำกัดเพศ

2. วาทกรรมการปกป้องและให้กำลังใจ ที่สะท้อนความเชื่อในความบริสุทธิ์และความดีของศิลปิน โดยมักเกิดขึ้นในช่วงที่ศิลปินถูกวิพากษ์วิจารณ์หรือตกเป็นข่าวด้านลบ ซึ่งแฟนคลับจะสร้างข้อความและเรื่องเล่าเพื่อยืนยันภาพลักษณ์เชิงบวกของศิลปิน

เมื่อวิเคราะห์ร่วมกับ “ปฏิบัติการทางวาทกรรม” พบว่า การกระทำต่าง ๆ เช่น การกดถูกใจ การรีโพสต์ การตอบกลับ และการอ้างอิง เป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบสร้างอำนาจให้กับวาทกรรมเหล่านี้ โดยแพลตฟอร์มเอ็กซ์ทำให้วาทกรรมได้รับความสนใจแพร่หลายในสื่อออนไลน์และสามารถแบ่งลักษณะการประกอบสร้างอำนาจได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ดังนี้

ลักษณะที่ 1: อำนาจที่มาจากการสนับสนุนศิลปินในลักษณะเชิงบวก คือ การที่แฟนคลับออกมาโพสต์เรื่องต่าง ๆ ของศิลปินในทางชื่นชม ชื่นชอบ หรือเชิญชวนแฟนคลับคนอื่น ๆ มาร่วมกิจกรรมที่มีผลดีต่อศิลปิน โดยพบว่าการสนับสนุนของแฟนคลับมีทั้งหมด 2 แบบ คือ

1. สนับสนุนผลงานและชื่อเสียงของศิลปิน คือ เมื่อศิลปินมีผลงานการแสดงหรือปล่อยผลงานอะไรออกมา กลุ่มแฟนคลับก็จะออกมาโพสต์เรื่องราวต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น

เป็นการชื่นชมศิลปินหรือชื่นชอบที่ศิลปินพยายามทำผลงานออกมา และยังมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการเชิญชวนให้แฟนคลับหรือบุคคลอื่น ๆ มาร่วมด้วย ไม่ว่าจะเป็นการแจกทุนทรัพย์เมื่อทำตามกติกาที่ผู้โพสต์ได้ตั้งไว้ เช่น การปั่นวิวให้ยอดวิวเพิ่มขึ้นตามเป้าหมายหรือเกินเป้าหมาย การช่วยกันติดแฮชแท็ก เช่น การติดแฮชแท็ก #bbillkin #Buildjakapan #bbringhtvc เพื่อรวมกลุ่มแฟนคลับและสร้างกระแสออนไลน์ โดยมีปฏิบัติการทางวาทกรรม คือ การรีโพสต์ การกดไลก์ รวมไปถึงเมื่อศิลปินโพสต์อะไรบางอย่างแฟนคลับก็จะมีปฏิบัติการกับมันเพื่อเป็นการบอกว่าเป็นด้วยกับศิลปิน เพื่อเผยแพร่ว่าทรมมดังกล่าวออกไปให้แฟนคลับหรือบุคคลอื่นได้เห็นหรือเข้าร่วมกิจกรรม และการตอบกลับ การอ้างอิง คือ การให้แฟนคลับหรือบุคคลอื่น ๆ เข้ามาร่วมยินดีกับศิลปินหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การร่วมกันติดแฮชแท็กของศิลปินคนนั้นเพื่อให้ติดเทรนด์อันดับหนึ่งไปนาน ๆ เพื่อเป็นเครื่องยืนยันว่าศิลปินคนนี้เป็นที่นิยมอย่างมาก โดยทั้งวาทกรรมและปฏิบัติการที่กระทำกับวาทกรรมต่างส่งผลต่อตัวศิลปิน ไม่ว่าจะเป็นชื่อเสียงหรือการได้มาซึ่งรางวัล นอกจากนี้ยังมีการแชร์คลิปของศิลปินเพื่อเพิ่มจำนวนผู้เข้าชมและสร้างอำนาจเชิงสังคมให้กับวาทกรรมและการตอบกลับเชิงสนับสนุนหรือปกป้องศิลปินเมื่อเกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์เป็นการเพิ่มอำนาจให้ทั้งวาทกรรมและกลุ่มสาววาย เป็นต้น

2. การสนับสนุนในแบรนด์ที่เกี่ยวข้องกับศิลปิน คือ เมื่อศิลปินเป็นฟรีเซ็นเตอร์ให้กับแบรนด์ต่าง ๆ หรือมีแบรนด์เป็นของตนเอง แฟนคลับมักจะสร้างวาทกรรมในลักษณะที่คล้ายกับการสนับสนุนผลงานของศิลปิน แต่มีเป้าหมายหลักเพื่อเพิ่มยอดขายให้กับแบรนด์นั้น ๆ เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าศิลปินมีความนิยมสูงและมีฐานแฟนคลับที่เข้มแข็ง ซึ่งปฏิบัติการทางวาทกรรมที่ปรากฏคือการดันยอดแฮชแท็กผ่านการกดไลก์ กดรีโพสต์ การตอบกลับ และการอ้างอิง ยังมีปฏิบัติการเหล่านี้มากเท่าใดแฮชแท็กที่เกี่ยวข้องกับศิลปินและแบรนด์ก็ยิ่งติดอันดับสูงส่งผลต่อยอดขายและชื่อเสียงของศิลปิน

ลักษณะที่ 2: อำนาจที่เกิดจากการปกป้องและให้กำลังใจศิลปิน คือ การที่ศิลปินมีข่าวที่ส่งผลต่อชื่อเสียงหรือกระทำการบางอย่างที่ผิดพลาด แฟนคลับจะแสดงออกเพื่อปกป้องและให้กำลังใจ เพราะแฟนคลับมักมองศิลปินในเชิงบวกและเป็นบุคคลพิเศษ ซึ่งพบว่ามี 2 ลักษณะย่อย คือ

1. การปกป้องและให้กำลังใจเมื่อศิลปินไม่ได้กระทำผิด โดยการสร้างวาทกรรมเพื่อแย้งกลับ เช่น หาหลักฐานมาประกอบหรือให้กำลังใจไม่ให้ศิลปินสนใจเสียงวิจารณ์ เมื่อมีปฏิบัติการกับวาทกรรมนี้มากขึ้นก็ทำให้วาทกรรมกล่าวหาค่อย ๆ

หายไป ส่งผลให้ศิลปินหลุดพ้นจากข้อกล่าวหาและกลับมาได้รับชื่อเสียงมากขึ้น ตัวอย่าง เช่น ข้อความโพสต์ว่า “อย่าเชื่อว่าลือเลยนะ เขาทำดีที่สุดแล้ว” การแชร์บทความหรือคลิปที่ชี้แจงข้อเท็จจริงและการตอบกลับข้อความวิจารณ์ด้วยคำพูดสนับสนุน เช่น “เราก็เห็นด้วยว่าเขาไม่ได้ทำผิดอะไร” นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมการทางวาทกรรม ได้แก่ การกดไลก์และรีโพสต์ข้อความสนับสนุน การตอบกลับเพื่อสร้างเครือข่ายผู้เห็นด้วย ทำให้วาทกรรมกล่าวหาค่อย ๆ ลดความรุนแรง ส่งผลให้ศิลปินหลุดพ้นจากข้อกล่าวหาและกลับมาได้รับชื่อเสียงมากขึ้น

2. การปกป้องและให้กำลังใจผู้กระทำผิด คือ การปกป้องศิลปินที่ทำความผิดทั้งทางกฎหมายและศีลธรรม โดยแฟนคลับมักผลิตวาทกรรมที่ลดทอนความผิดโยนความผิดไปยังผู้กล่าวหาหรือมองว่าเป็นเรื่องในอดีต และเชื่อว่าศิลปินปรับปรุงตนเองแล้ว ส่งผลให้ศิลปินกลับมามีภาพลักษณ์ที่ดีและได้รับการสนับสนุนต่อไป ตัวอย่าง เช่น ข้อความโพสต์ว่า “เขาได้เรียนรู้จากความผิดแล้ว ให้โอกาสเขาหน่อย” การแชร์วิดีโอหรือบทความที่เน้นด้านบวกของศิลปินและการตั้งกระทู้หรือข้อความแสดงความคิดเห็นเพื่อชี้ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นอดีตและไม่ควรตัดสินเขาในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมการทางวาทกรรม ได้แก่ กดไลก์ รีโพสต์ และอ้างอิงข้อความสนับสนุนนี้ ทำให้วาทกรรมแพร่กระจายและเพิ่มอำนาจให้ศิลปินกลับมามีภาพลักษณ์ที่ดีและได้รับการสนับสนุนต่อไป

อย่างไรก็ตาม การประกอบสร้างอำนาจของกลุ่มสาววายมักเกิดจากพฤติกรรมการทางวาทกรรมที่กระทำกับตัวบทบนแพลตฟอร์มเอ็กซ์ ไม่ว่าจะเป็นการกดถูกใจ กดรีโพสต์ แสดงความคิดเห็น และการอ้างอิง แม้ว่าตัวบทจะแสดงออกในทางที่ไม่เห็นด้วยหรือเห็นด้วยก็ยิ่งเป็นการเพิ่มอำนาจให้กับวาทกรรมนั้น ๆ รวมถึงการให้อำนาจกับสาววายในฐานะผู้มีบทบาทต่อรองและกำหนดภาพลักษณ์ของศิลปิน ยิ่งมีการปะทะกันของพฤติกรรมการทางวาทกรรมมากเท่าใดก็ยิ่งเพิ่มอำนาจให้ทั้งวาทกรรมและสาววายมากยิ่งขึ้น

บทสรุป

บนพื้นที่ออนไลน์อย่างแพลตฟอร์มเอ็กซ์ที่สามารถอยู่ในสภาวะไร้ตัวตน (Anonymity) ที่เป็นพื้นที่อิสระให้กับสาววายใช้สนับสนุนและให้กำลังใจศิลปินผ่านวาทกรรมที่ถูกโพสต์ออกไปแบบสาธารณะ โดยใช้แฮชแท็ก (Hashtag) เป็นตัวร่วมซึ่งมีประโยชน์ในการแบ่งแยกข้อมูล วาทกรรมของแฟนคลับจะมีอำนาจได้ก็ต่อเมื่อมีพฤติกรรมการทางวาทกรรมกับตัวบท (Text) คือ การกดไลก์ การกดรีโพสต์

เป็นการแสดงออกว่าเห็นด้วยกับวาทกรรมดังกล่าว การแสดงความคิดเห็นและการอ้างอิง เป็นการแสดงความคิดเห็นกับตัวบทนั้น ๆ สิ่งเหล่านี้คือการประกอบสร้างอำนาจให้กับวาทกรรมดังกล่าว ซึ่งมีทั้งผลดีที่แฟนคลับสามารถใช้อำนาจดังกล่าวสนับสนุนศิลปินเพื่อส่งเสริมผลงานและชื่อเสียง ยังรวมไปถึงการปกป้องเมื่อศิลปินของตนเองถูกกล่าวหาจนหลุดพ้นจากความผิด แต่ก็ยังปฏิเสธไม่ได้ว่าอำนาจที่เกิดขึ้นบนแพลตฟอร์มเอ็กซ์ก็มีข้อเสียที่ส่งผลกระทบต่อสังคม คือ การปกป้องศิลปินที่เป็นผู้กระทำผิดจนทำให้ไม่ได้รับโทษทางกฎหมายหรือกระทำผิดทางศีลธรรม และกลุ่มแฟนคลับยังโทษเหยื่อเพื่อให้ศิลปินของตนเองหลุดพ้นจากข่าวที่ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงของศิลปิน จึงมีการผลิตวาทกรรมขึ้นมาเพื่อปกป้องและให้กำลังใจแก่ศิลปินที่กระทำผิดซึ่งมีทั้งคนที่เห็นด้วย ส่วนใหญ่จะเป็นแฟนคลับที่เป็นสาววายของบุคคลนั้น ๆ และกระนั้นยังมีบุคคลที่ไม่เห็นด้วยเข้าไปร่วมปะทะวาทกรรม ยิ่งมีการปะทะกันมากเท่าไร ก็ทำให้วาทกรรมดังกล่าวมีอำนาจมากยิ่งขึ้นและถูกเผยแพร่ไปในวงกว้างจนเกิดกระแสต่าง ๆ ตามมา ข้อค้นพบของการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์วาทกรรมและปฏิบัติการทางวาทกรรม สามารถสรุปได้เป็นสองลักษณะหลัก ได้แก่ การสนับสนุนศิลปินในลักษณะเชิงบวก และการปกป้องและให้กำลังใจศิลปินทั้งในกรณีที่ศิลปินไม่ได้กระทำผิดและกรณีที่ศิลปินกระทำผิด ทั้งนี้การวิเคราะห์ดังกล่าวทำให้เห็นว่าการใช้ประโยชน์ของปฏิบัติการทางวาทกรรมไม่ได้ปรากฏเพียงแค่ในกลุ่มสาววายที่มีต่อศิลปินชาย×ชาย บริบทของการปฏิบัติการทางวาทกรรมยังสามารถเกิดขึ้นได้กับศิลปินกลุ่มอื่นเช่นกัน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า การประกอบสร้างอำนาจในกลุ่มสาววายที่มีต่อศิลปินชาย×ชายบนแพลตฟอร์มเอ็กซ์ ผ่านการวิเคราะห์วาทกรรมและปฏิบัติการทางวาทกรรม วาทกรรมที่ถูกสร้างผ่านตัวบทบนแพลตฟอร์มเอ็กซ์ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบสร้างอำนาจในกลุ่มสาววาย มีทั้งข้อความ รูปภาพ หรือวิดีโอต่าง ๆ ได้สร้างอำนาจในการสื่อความหมายของตัววาทกรรมที่มีปฏิบัติการทางวาทกรรมเป็นตัวช่วย ไม่ว่าจะเป็นการกดไลก์ กดรีโพส্ট การตอบกลับ และการอ้างอิง เพื่อแสดงความคิดเห็น เปรียบเสมือนการผลิตซ้ำและต่อยาววาทกรรมที่ถูกผลิตออกมา ยิ่งกระทำมากเท่าไรก็ทำให้วาทกรรมดังกล่าวมีอำนาจในการประกอบสร้างความจริงขึ้นมา ไม่ว่าจะเป็นการกดไลก์หรือการรีโพสท์ที่แสดงออกถึงการเห็นด้วยกับวาทกรรมหรือการตอบกลับและการอ้างอิงที่เป็นการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัววาทกรรม

นั้น ๆ ถึงแม้ว่าความคิดเห็นที่แสดงต่อวาทกรรมจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็เป็น การเพิ่มอำนาจเช่นเดียวกัน ทำให้ผู้ผลิตวาทกรรมได้รับอำนาจที่มาจากปฏิบัติการทาง วาทกรรมที่กระทำกับตัวบทที่ถูกผลิตขึ้นมาบนแพลตฟอร์มเอ็กซ์ ผลดังกล่าวสอดคล้อง กับการศึกษาของวูฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ (2558, น. 70-72) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์: แนวทางการศึกษาภาษาโฆษณา ในภาษาไทย” ซึ่งอธิบายว่าวาทกรรมที่ถูกผลิตออกมาไม่ว่าจะเป็นข้อความ รูปภาพ หรือวิดีโอ ล้วนสะท้อนให้เห็นแนวคิดและสามารถประกอบสร้าง “ความจริง” (social reality) ขึ้นมาได้ผ่านการตอกย้ำและผลิตซ้ำอย่างต่อเนื่อง จนวาทกรรมกลายเป็นเรื่อง ที่แยกและดูเป็นธรรมชาติในสายตาของผู้รับสาร ขณะเดียวกันผู้รับสารหรือผู้บริโภค ก็ตกอยู่ใน “กลของวาทกรรม” โดยไม่รู้ตัว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ นอร์แมน แฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995 อ้างถึงใน สมชาย ศรีสันต์, น. 158-161) ที่มองว่า “ภาษา” ในฐานะวาทกรรมไม่เพียงทำหน้าที่สื่อสาร แต่เป็นกลไกของอำนาจ ที่แทรกซึมอยู่ในทุกกิจกรรมทางสังคม ทั้งในรูปของข้อความ รูปภาพ และวิดีโอ โดยมีปฏิบัติการทางวาทกรรมเป็นตัวเชื่อมระหว่าง “การผลิต-การตีความ- การกระจาย-และการบริโภคตัวบท” ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนเป็นกระบวนการสำคัญ ในการสร้างและทำให้วาทกรรมหนึ่ง ๆ มีพลังในการกำหนดความจริง

ผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่า การประกอบสร้างอำนาจของสาววาย ในแพลตฟอร์มเอ็กซ์ไม่ได้เกิดจากการแสดงความเห็นเชิงเนื้อหาเท่านั้น แต่ยังเกิดจาก “การกระทำเชิงสัญลักษณ์” เช่น การไลก์ รีโพสท์ หรืออ่าอิง ซึ่งทำหน้าที่เสมือน การร่วมผลิตซ้ำความหมายและการให้คุณค่าแก่ศิลปินชาย×ชายภายใต้บริบทของ ความสัมพันธ์เชิงแฟนคลับและสังคมออนไลน์ การมีส่วนร่วมเหล่านี้จึงทำให้วาทกรรม ชาย×ชายได้รับการยอมรับในระดับสาธารณะมากขึ้น เป็นกลไกหนึ่งของการ เปลี่ยนผ่านอำนาจทางวัฒนธรรมและเพศภาวะในโลกดิจิทัลร่วมสมัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลของการวิจัย

1.1 ควรระมัดระวังในการสร้างและเผยแพร่วาทกรรม เนื่องจากการ มีปฏิบัติการทางวาทกรรมมากยิ่งขึ้นเพิ่มอำนาจให้กับวาทกรรมนั้น

1.2 ผู้ใช้แพลตฟอร์มควรตระหนักถึงผลของการกดไลก์ รีโพสท์ และ แสดงความคิดเห็น ซึ่งล้วนมีส่วนในการผลิตซ้ำและตอกย้ำวาทกรรม

1.3 ควรส่งเสริมการใช้วาทกรรมอย่างสร้างสรรค์ เพื่อไม่ให้เกิดการบิดเบือนความจริงหรือสร้างอคติทางสังคม

2. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกสนับสนุนศิลปินชายxชายในสังคมไทย

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความผูกพันของสาววายกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางวาทกรรม

2.3 ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังแพลตฟอร์มอื่น เช่น TikTok หรือ Instagram เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบการสร้างอำนาจของวาทกรรม

บรรณานุกรม

- ก้องกังวาล. (2563). ซีรีส์ Y ไทยที่มียอดผู้ชมสูงสุด. สืบค้น 15 ธันวาคม 2566, จาก <https://entertainment.trueid.net/detail/aWXR40EA6k5K>
- เชมภัทร ทฤษฎิกุล. (2564). เมื่อสาววาย (Y) เด็บโต ในขณะที่สิทธิความหลากหลายทางเพศถูกละเลย. สืบค้น 15 ธันวาคม 2566, จาก <https://pridi.or.th/th/content/2021/11/899>
- ดัดเบิลยูพี. (2563). คอนเทนต์ “ซีรีส์วาย” กลายเป็น “กระแสหลัก” นักการตลาด-นักโฆษณาจะจับเทรนด์นี้อย่างไร. สืบค้น 15 ธันวาคม 2566, จาก <https://www.marketingoops.com/exclusive/business-case/line-tv-y-series-trends/>
- ทัศนาศ พุทธิประสาท. (2567). “ไม่ได้ชิบนะแต่...” สัมภาษณ์เบื้องหลังการเป็นสาววาย และผลลัพธ์ของคนชิบ. สืบค้น 26 ธันวาคม 2566, จาก https://thematter.co/social/the-why-of-y-shippers/221699?fbclid=IwAR0wZSuXu9J3OKwkOpJPPErJrTeJ8DFkBpTPLnqQfJ23cHw3EXPGaYk_KTU
- ไทยรัฐ. (2563). ว้าวมากแม่ #คั่นกูตอนจบ ติดเทรนด์ที่ 1 พุ่งแรงถึง 4.8 ล้านทวีตทั่วโลก. สืบค้น 26 ธันวาคม 2566, จาก <https://www.thairath.co.th/entertain/news/1845721>

- ธีระเดช พรหมมะ. (2565). ภาพลักษณ์ประเทศแหล่งกำเนิด ทักษิณคดีและพฤติกรรมของผู้บริโภคชีรีส์วาย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัทสนันท์ ชมจันทิก. (2561). พฤติกรรมการเปิดรับ ทักษิณคดี และกระบวนการตัดสินใจท่องเที่ยวตามแฮชแท็กท่องเที่ยวบนทวิตเตอร์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรรณวดี ประยงค์. (2559). เรื่องของ “ตัวตน” บนโลกของเว็บไซต์โซเชียลเน็ตเวิร์ก: ขอบเขตของ “ตัวตนที่ปรารถนา” และ “ตัวตนที่เป็นจริง”. วารสารคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 9(1), 11-12.
- พัน ฉัตรไชยยันต์. (2563). วัฒนธรรมแฟน: กรณีศึกษาเชิงชาติพันธุ์วรรณา เป็ก ผลิตโชค แฟนคลับ. วารสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 38(2), 40-46.
- เพิ่มพร ณ นคร, และณัฐวิวัฒน์ ธนพรรณสิน. (2565). รูปแบบการสื่อสารของแฟนคลับนักแสดงซีรีส์โทรทัศน์ไทยแนวชายรักชาย. วารสารการสื่อสารมวลชน คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 10(1), 360-361.
- ภูมิทัศน์สื่อไทย. (2564). ทวิตเตอร์ยังเติบโตอย่างต่อเนื่อง. สืบค้น 26 ธันวาคม 2566, จาก <https://www.dataxet.co/media-landscape/2022-th/twitter>
- รัชพล แยมกลีบ. (2562). เรื่องเล่าคนเคยอ้วน: การศึกษาเรือนร่างในสังคมนิยมความผอม. วารสารสังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 49(1), 7.
- วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ. (2558). วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์: การศึกษาภาษาโฆษณาในภาษาไทย. วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์, 9(1), 70-72.
- สมชาย ศรีสันต์. (2561). ว่าด้วยการวิเคราะห์วาทกรรมแนววิพากษ์: บทศึกษาวิเคราะห์วาทกรรมการพัฒนา/หลังการพัฒนา. กรุงเทพฯ: สมมติ.
- สันติชัย อารณศรี. (2565). หรือ ‘ชีรีส์วาย’ นี่แหละคือซอฟต์แวร์พาวเวอร์ของไทย. สืบค้น 10 มีนาคม 2567, จาก <https://www.gqthailand.com/culture/movie/article/series-y-soft-power>